

Verduurzaming van de landbouw in Nederland

17 augustus 2012 te Weurt

Beste boeren, burgers en buitenlui, CDA-ers of volgens het verkiezingsprogramma iedereen!

Allereerst bedankt voor de uitnodiging om ons als Vakgroep Landbouw en Natuur van het CDA-Duurzaamheidsberaad hier te mogen presenteren.

Het kan bijna geen toeval zijn hier op het bedrijf van fruitteler Winnemuller.

Het Lentenummer van Christen Democratische Verkenningen had als titel: Duurzaam denken, duurzaam doen.

Hamilcar Knops en Paul Schenderling, leverden daarin een bijdrage met als titel: “Modern rentmeesterschap vraagt om “creatief doorgeven”. Ik citeer: In het eerste programma van uitgangspunten uit 1980 staat: De wereld is door God geschapen; de mens is de beheerder, de rentmeester daarvan. Traditioneel wordt binnen het CDA rentmeesterschap in ieder geval verbonden met de zorg voor het milieu, de houding ten opzichte van de natuur en de schaarste van energie en grondstoffen.

Rentmeesterschap roept op om uit te gaan van het draagvermogen van een systeem; dat kan sociaal zijn, maar ook economisch of ecologisch.

Op basis van het voorgaande, schrijven zij, laat de essentie van rentmeesterschap zich goed omschrijven met het beeld van een fruitteler. De fruitteler weegt constant verschillende doelen tegen elkaar af: hij wil een goed renderend bedrijf, zodat hij zijn gezin kan onderhouden, hij wil tevreden en blijk personeel, en hij wil gezonde bomen en een schone leefomgeving, zodat zijn zoon hem later kan opvolgen. Het praktische beeld van een fruitteler kan vandaag de dag nog steeds mensen inspireren!

In deze inspirerende omgeving wil ik u iets vertellen over de Vakgroep Landbouw en natuur, de samenstelling, wat ze doen, hun ervaringen en uiteraard hun verwachtingen van u en de nieuwe CDA Tweede Kamerfractie.

De Vakgroep is samengesteld uit een aantal actieve CDA-ers met een warm hart voor onze aarde en alles wat daarop leeft. Ze hebben veel waardering voor het werk van de goede hardwerkende boerenfamilies. Ze zijn akkerbouwer, bollenboer, bosbouwer, jurist, doctorandus of ingenieur kortom ze weten waar ze het over hebben en ze kennen ook allen de kwetsbaarheid van de natuur in Nederland. Ze hebben gezamenlijk een visie op schrift gesteld over de geïntegreerde ontwikkeling van landbouw en natuur. Ze hebben kamerleden uitgenodigd om hierover van gedachten te wisselen. Op basis van deze visie zijn ook resoluties opgesteld die door twee congressen zijn aangenomen en op afhandeling wachten.

Onderwerp: **Veeteelt, akker- en tuinbouw voor de toekomst**

Het CDA Partijcongres op zaterdag 27 november 2010 bijeen in Utrecht,

Constateert dat :

1. de groeiende wereldbevolking gezond voedsel nodig heeft;
2. de bevolkingsgroei kan stabiliseren, als er wordt voldaan aan de levensbehoeften door een gedragscultuur in harmonie met de aarde, verantwoord leven als deel van het geheel,
3. de grond in ons land door andere landbouwmethoden de laatste tijd meer als voedingssubstraat is gebruikt, dan als vruchtbaar blijvende levende aarde
4. we uiterst zorgvuldig behoren te zijn op alle goede landbouwgrond, die incl. water en lucht moet voldoen aan normen voor een gezond vruchtgebruik,

5. de mensen zich vanaf het begin hebben gevoed met voedsel uit hun omgeving, waardoor later een kringloop van landbouw is ontstaan, met steden als ruilplaatsen,
6. biodiversiteit inherent is aan de natuur/schepping met de mens
7. de natuur ons alles kan bieden wat wij nodig hebben

Overweegt dat :

1. het CDA een partij is voor boeren, burgers, voor alle mensen die in harmonie willen leven,.
2. Nederland veel landbouwkennis heeft, die zij kan benutten voor zichzelf en voor andere volken,
3. de bevolking zeggenschap dient te hebben over de wijze waarop het vee, land en natuur wil behouden.
4. de bevolking wil werken aan een vitaal, levend en divers platteland dat steeds mooier kan worden
5. het CDA goed rentmeester wil zijn, zodat de aarde optimaal haar gezonde vruchten kan dragen, niet verzuurt, vermest, verdroogt en versnipperd,
6. de ecologische hoofdstructuur, volgens de wet vastgesteld in 1990, uitgevoerd moet worden t.b.v. de sociale, ecologische en economisch vooruitgang,

Spreekt uit, dat :

1. t.a.v. voedselproductie

- a. het CDA elke wezenlijke verbetering van de productie door grondgebonden landbouw beschermt en stimuleert, om te komen tot sterke (familie-)bedrijven met kringloop- bedrijfsvoering,
- b. het CDA voor een beleid kiest waarbij industriële, niet plaatselijk grondgebonden, voedselproductie in gesloten systemen plaats vindt, dat de sector hierover voorlichting krijgt, ook over een moderne behandeling van afvalstromen, zodat een echte stoffenkringloop wordt toegepast. (cradle to cradle)

2. t.a.v. de status van de boer in relatie tot politiek en consument

- a. het CDA een democratiseringsproces organiseert met boeren, tuinders en consumenten om een eerlijke en duidelijke visie te kunnen vormen, betreffende hun duurzame landbouwwensen en landbouw- mogelijkheden, mede door regionale bijeenkomsten met relevante organisaties,
- b. het CDA in al zijn geledingen een goede communicatie voert tussen politici en betrokkenen, burgers, boeren en andere ondernemers.

3. t.a.v. de wettelijke borging:

het CDA de urgentie erkent voor een reëel en duidelijk milieu- en RO- beleid op grond van criteria die in overeenstemming zijn met de geest van deze resolutie,

Resolutie Aarde en cultuur zijn verweven in ons bestaan.

Het CDA Partijcongres op 30-06-2012 bijeen in Maarssen,

A. Constateert dat:

1. de aandacht voor biodiversiteit, bodemweerbaarheid en een landbouw die de grond gebruikt op een wijze die naar aanvaard ecologische normen nodig is, nog veel tekort schiet.

2. wij trots zijn op onze agrarische sector.” Zoals in het verkiezingsprogramma 3.33 staat, maar alleen beoordeelt lijkt te worden vanuit een stellige mening dat groei en export cruciaal zouden zijn, zonder stil te staan hoe het gebeurt.

3. in Nederland de landbouw nog niet duurzaam genoeg wordt uitgevoerd, waardoor de kwaliteit van het kostbare gebruiksmiddel grond niet voldoende wordt behouden.

4. de aarde ons niet zonder voorwaarden is toevertrouwd. Wij zijn immers toevertrouwd aan de aarde.

B. Overweegt dat:

1. een duidelijker inzicht en kennis in de processen van leven bij mens dier, plant en micro- organismen heel urgent is, voor politici en iedereen.

2. verschil van inzicht over hoe landbouw – ook internationaal - vaak onverantwoord wordt uitgevoerd kan beëindigen, wanneer de beste opties breed gaan worden gedragen en uitgevoerd, - met name door circulaire processen met alle grondstoffen meer te realiseren.

3. de aangenomen uitgebreide resolutie ‘Landbouw voor de toekomst’ (congres 27-11-2010 nr. 22) nog steeds in uitvoering en aanbevelenswaardig is.

4. een goed voorbeeld in Nederland de beste exportwaarde kan betekenen, ten behoeve van een meer sociaal ecologische wereldorde.

C. Spreekt uit dat:

1. in alle geledingen van het CDA intensief wordt gewerkt volgens de intenties van deze resolutie en de resolutie van 27-11-11, dit zichtbaar wordt in de financiële cijfers (accountancy)

2. meer beleidsontwikkeling nodig is vanuit integrale deskundigheid, waarbij de beschikking over gezond voedsel, beschikbaarheid van grond voor voedselsoevereiniteit, en soevereine voedselvoorziening mondiaal behoort te verbeteren.

3. het CDA alles (ook via de EU) in het werk stelt “landgrabbing” t.b.v. monoculturen te stoppen.

4. alle nu bestaande landbouwcultuurgrond, ook door generaties na ons, goed benut moet worden voor duurzame landbouw met principes van voedselsoevereiniteit.

Belangrijkste constateringen zijn:

In de huidige landbouw- en veeteeltpraktijk is er te weinig aandacht voor biodiversiteit en duurzaamheid. Zorg voor de aarde en met name de grond, moeten we nog waarmaken. Wij zijn toevertrouwd aan de aarde!

Belangrijkste overwegingen

Het CDA is er voor boeren en burgers, voor allen die in harmonie willen leven. Er is veel kennis van landbouw en natuur, maar we moeten deze kennis en ervaring meer delen ook met politici. We moeten meer mensen betrekken bij de gewenste ontwikkelingen. De bedrijfsvoering moet meer worden gericht op circulaire processen, we kunnen daarmee voorloper worden en onze exportwaarde vergroten. De uitvoering van de aangenomen resoluties is nog steeds aanbevelenswaardig.

Belangrijkste uitspraken

Voedselproductie

Bevorder grondgebonden landbouw tot sterke familiebedrijven met kringloopbedrijfsvoering. Bevordering van kennis van stoffenkringlopen en afvalstoffenstromen, meer cradle to cradle.

Status boer in relatie tot politiek en consument

Het CDA start een democratiseringsproces door bijeenkomsten van boeren, tuinders en consumenten om een eerlijke en duidelijke visie te vormen over duurzame landbouwwensen, ook in de regio met relevante organisaties. Het CDA moet een goede communicatie stimuleren tussen alle betrokkenen. Bevordering van deskundig beleid, waarbij de beschikking over voldoende en gezond voedsel wereldwijd zal verbeteren en landbouwcultuurgrond ook door generaties na ons goed gebruikt kan worden.

Wettelijke borging

Het CDA erkent de urgentie van een reëel en duidelijk milieu- en RO-beleid op grond van criteria die in overeenstemming zijn met de geest van de resolutie

Verduurzaming landbouw en natuur

Voor de agrarische bedrijfstakken betekent dit dat er meer rekening wordt gehouden met behoud en verbetering van de biodiversiteit. Landbouwgrond moet wereldwijd goed worden benut zonder milieuschade. Het is daarom van belang dat de voedselproductie ook streeft naar vermindering van energiebehoefte. Een mogelijkheid is dat wordt geprobeerd de agrarische producten zoveel mogelijk in de omgeving af te zetten. De grond wordt nog teveel uitgebuit waardoor het bodemleven sterk is gereduceerd.

We moeten meer organische stof in bodem brengen, dit heeft veel voordelen. In de eerste plaats wordt de biodiversiteit in de bodem sterk verbeterd. Dit komt ook de planten ten goede, er komen meer en geleidelijker voedingsstoffen voor de plant beschikbaar. En van heel groot belang is ook dat we op deze wijze zeer veel koolstof in de bodem opslaan waardoor de koolstofdioxide uitstoot wordt beperkt en daarmee ook de opwarming van de aarde. Dit kan weer de klimaatverandering afremmen.

Ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen of als u dat liever hoort “gewasbeschermingsmiddelen” moeten we nog meer beperken. De meeste van deze middelen zijn niet selectief en doden alle insecten, soms zelfs ook de bijen. Maar ook de insecten die van nature de plaagorganismen zouden bestrijden. Zo kan het middel erger zijn dan de kwaal. Met meer biodiversiteit is er meer gelegenheid voor natuurlijke bestrijding van ziekten en plagen. Er wordt op dit terrein veel onderzoek gedaan en in de tuinbouw is men reeds ver met natuurlijke bestrijding. Er zijn dus zeker tekenen van hoop op verbetering.

Voor niet of nauwelijks grondgebonden agrarische productie geldt dat er geen negatieve effecten op de omgeving plaatsvinden. Voor dieren geldt zeker dat onnodig gesleep met levende dieren wordt voorkomen. Diervriendelijke huisvesting is ook een punt van aandacht zowel nationaal als Europees en mondiaal. Het antibioticumgebruik moet ook worden geminimaliseerd, zowel voor de dieren als voor de risico's voor de volksgezondheid. Er zullen andere bedrijfstypen gaan ontstaan waarbij sommige bedrijven verder zullen specialiseren. Andere bedrijven zullen nieuwe activiteiten toevoegen zoals het bieden van zorg, voorziening van werk, organisatie van recreatieve mogelijkheden. Ook de biologische landbouw is in ontwikkeling. Ondanks de huidige financiële en economische crises blijft de consumptie van biologische producten toenemen. Meer consumenten willen weten waar en hoe hun voedsel

wordt geteeld. Dit betekent dat we ook een brug moeten slaan naar burgers en met name kinderen die in onze steden opgroeien. Als CDA-ers is het een uitdaging voor ons om middelen te vinden om stad en platteland en dus zeker hun bewoners met elkaar te verbinden. Vervreemding van de natuur is een ernstige bedreiging en leidt tot ideeën als van de filosoof Bas Haring die levende organismen beoordeelt op hun gebruikswaarde, hun nut voor de mens, alsof we geen Schepper hebben. Dit ligt hopelijk ver van ons gedachtegoed.

In aanvulling op deze praktische verduurzaming nog het volgende. De Nederlandse agrarische kennisinstututen staan internationaal hoog aangeschreven, veel Chinezen weten waar Wageningen ligt. De overheid moet er mede op toezien dat dit zo blijft en dat de kennis een belangrijke exportbijdrage blijft leveren. Zo kunnen we internationaal ook bijdragen aan ontwikkeling en bestrijding van honger en armoede.

Onze ervaringen als Vakgroep

Vanuit de Vakgroep is kennis en ervaring aangeboden aan het Wetenschappelijk Instituut, de Kamerfractie en de betreffende medewerkers. Er is langs de weg van het WI ook invloed geweest op partijprogramma's. Communicatie met Kamerleden verliep echter zeer stroef. Ondanks vele toezeggingen van te plannen overleg en uitnodigingen voor bedrijfsbezoeken kwamen ontmoetingen niet tot stand. Over onze ervaringen met het rijksnatuurbeleid konden naar onze mening nauwelijks slechter. Er is door met name het beleid van de staatsecretaris een sterke polarisatie ontstaan tussen landbouw en natuur. Dit is een ernstige ontwikkeling omdat voor een gezond platteland de belangen harmonieus moeten worden afgewogen. Meer agrarisch natuurbeheer kan goed naar onze mening, maar dan wel vanuit de benodigde kennis en ervaring met natuur.

Onze verwachtingen

Het zal u niet verbazen dat ik eens gezocht heb naar onze kansen op een goede communicatie met de heer Geurts en via hem wellicht met andere, rond het thema duurzaamheid, relevante Kamerleden.

Op zijn blog lees ik o.a.: Wij delen de opdracht om als rentmeester zorgvuldig om te gaan met het land, de natuur en het voedsel dat ons is gegeven. En: We kiezen voor innovatie en ruimte voor ondernemers, door overbodige regels te schrappen en we stimuleren initiatieven om te komen tot nieuwe verdienmodellen. En we kiezen vooral voor herwaardering van het vakmanschap, ook dat van de boer en tuinder.

In CDA.nl stelt Geurts dat hij zich met name wil gaan inzetten voor de belangen van het platteland (volgens mij dus landbouw, natuur en recreatie in nauwe samenhang). Tevens blijkt in dit artikel dat hij praktijkervaring heeft als rentmeester, wat willen we nog meer! En het is bovenal verheugend dat hij uitziet naar het mogen voeren van een inhoudelijk debat over het belang van voedselvoorziening en de plaats van voedselproducenten in Nederland.

De Bijeenkomst hier duidt er ook op dat u met mensen in een inhoudelijk gesprek tot verbeteringen wilt komen, zowel lokaal, regionaal als nationaal. En met uw ervaring twifelen we er ook niet aan dat u er ook voor wilt zorgen dat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zal bijdragen aan verhoging van de kwaliteit van het platteland.

Wij willen graag met u blijven communiceren om ook onze afgewogen meningen onder uw aandacht te brengen. Wij denken graag mee over gezonde familiebedrijven die in goed contact met hun omgeving mensen dichterbij de voedselproductie brengen. En die direct daaraan verbonden waardering van de natuur kunnen overbrengen.

We rekenen erop dat we samen met u en uw medewerkers bijdragen aan een innovatieve verduurzaming van landbouw en natuur in Nederland en daarbuiten. Robuuste ecosystemen en krachtige agrarische bedrijven verhogen de biodiversiteit en dragen bij aan voldoende voedsel voor onze wereldbevolking. Het CDA zal hopelijk ook blijven bijdragen aan de bestrijding van honger en daaraan gerelateerde armoede in ontwikkelingslanden. Ik laat mijn kaartje bij u achter zodat we ook na de verkiezingen contact kunnen blijven onderhouden voor versterking van het CDA en verfraaiing van het platteland in Nederland

Vakgroep Landbouw en Natuur CDA-Duurzaamheidsberaad.

Ir. Henk van der Honing

Anijsgaarde 7

3436 HK Nieuwegein

Tel. 06 11340062